

tinget; men da er det jo naturligt, saaledes som jeg allerede har været inde paa, at undersøge Valggrundlaget for Kommuneraadene. Og jeg skal da først yde Regeringens Forslag min ubetingede Anerkendelse, fordi det ikke har inddraget Amdsraadene i sin Kombination, men udelukkende bygger paa By- og Sogneraadene; thi derved er jo givet, at ikke en Rest af Forfatningen af 1866 slæbes med over i den nye Forfatning. Endvidere er det jo ganske klart efter hele den Stilling, Regeringspartiet har taget til dette Forslag, at det ønskes, at den lige og almindelige Valgret helt og fuldt ud skal lægges til Grund for Forfatningslivet. Men nu er det jo, som nævnt af det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds, saaledes, at Valgretten til Kommunerne i nogen Maade er begrænset. Betingelsen om direkte Skatteydelse udelukker adskillige. Den udelukker paa forskellig Maade, stærkest i København, hvor Valgretscensuren 800 Kr. jo afskærer mange fra Deltagelse i det kommunale Liv. Man har tænkt at kunne løse Spørgsmaalet ved at ordne Forholdene i København paa samme Maade som paa Landet, saaledes at alle skal sættes i Skat. Det maatte kunne ske, naar man virkelig, som dette Forslag siger, ønsker at lægge den almindelige Valgret til Grund for hele vort Forfatningsliv. Men jeg skal dog ogsaa gøre opmærksom paa, at Københavns Kommunalbestyrelse for et Par Aar siden har vedtaget et Forslag til en Skattelov, hvori den angav som en anden Udvej, at enhver, der ønskede det, skulde sættes i Skat; det maatte man vel i det mindste indtil videre kunne opnaa.

Der er endvidere Opholdsbestemmelsen, et gammelt Stridspunkt mellem Regeringspartiet og os. Jeg ved ikke, om ikke en og anden af Regeringspartiet efterhaanden har faaet Øjet op for, at denne Opholdsbestemmelse — ogsaa kommunalt set — er for streng, at der kræves for lang Tids Ophold, og at den gamle Opholdsbestemmelse ydede mere end tilstrækkelig Garanti for den kommunale Interesse, der værnes herved. Det er i alt Fald givet, at naar Opholdsbestemmelsen ikke blot kommer til at virke paa det kommunale, men ogsaa paa det politiske Liv, faar den en anden Betydning, og det er dog muligt, at dette kunde bringe de Herrer til at se noget anderledes paa denne Sag end tidligere. I hvert Fald er det min Opfattelse, at naar man bygger Landstinget paa Kommunerne, forpligter det den almindelige Valgrets Tilhængere til at gøre Valgretten i Kommunerne almindelig. Det ærede Medlem for

Københavns 5te Valgkreds (Borbjerg) har herom sagt, at det maa ske enten samtidig eller kort derefter. Jeg tror, det er rigtigt, at han hermed paa en Maade har sagt, at Kravet om selve dette Spørgsmaals samtidige Løsning ikke skal kunne komme til at lægge sig i Vejen for Forfatningsforslagets Fremme.

Det staar tilbage at se paa dette kommunale Landstings Konstruktion, og man kan jo ikke nægte, at der er mange Trapper i det Hus: fra Sogneraadene paa Landet til Sendemændene, til Valgmænd, til Landstingsmænd, indtil man øverst oppe i Bygningen, smukt placeret, finder de landstingsvalgte Landstingsmænd. Men denne smukke Trappe har jo den Fejl, at Forholdstalsvalgmaaden, hvis Hensigt er at beskytte Minoriteterne, let kommer til at tabe nogle af Minoriteterne paa de forskellige Trappeafsætser. Det Mellemed, som er føjet ind paa Landet, nemlig Sendemændene, der skal træde sammen i Amdsraadskredsene, har ganske vist et praktisk Formaal, nemlig at hindre en alt for kolossal Udvidelse af Valgmændenes Tal. Hvis man nemlig vil tage det samme Hensyn til Befolkningen paa Land og i By, hvad Regeringens Forslag fuldt ud tilsigter, og saa begynder med Folketallet i de smaa Kommuner og stiller de store Byers i Forhold dertil, vil de store Byers Valgmandsantal svulme overordentlig op. Dette Sendemandsmellemed vil faa det praktiske Resultat, at Tallet kan begrænses, hvad der i mine Øjne undskylder, at man benytter denne yderligere Trappe. Men naar man vil benytte den, forekommer det mig, man maa tage det Hensyn til Vælgerne af Sendemændene, at Forholdstallene kommer til at virke saa godt som muligt. Det er ikke saa afgørende, om der bliver lidt flere eller færre Sendemænd, som atter skal vælge Valgmænd, og man kan sikkert være noget mere rundhaandet, naar man ved, at man derigennem ikke kommer til at forøge Antallet ved det endelige Valgmandsvalg. Jeg tror, det vilde være rigtigst, om man begyndte med mindst 3 saadanne Sendemænd. Forholdstalsvalgmaaden virker bedre paa 3 end paa 2. I visse Tilfælde virker den ganske uheldigt, naar der skal vælges 2. Naa, der er ikke saa overmaade mange Sogne, hvor der skal vælges 2; det erkender jeg, og jeg tror, at dette Forhold heller ikke politisk faar nogen faktisk Betydning, idet der nogenlunde vil foregaa en Udjævning mellem Partierne. Men Forholdstalsvalgets Princip vil være renere gennemført paa den her angivne